

Oponentský posudek doktorské disertační práce

N á z e v p r á c e : Význam endoskopie slinných žláz v prevenci chronického onemocnění.

A u t o r p r á c e : **MUDr. Lubor Hostička**
Stomatologická klinika LF UK Plzeň

O p o n e n t : Prof.MUDr. Jiří Mazánek, DrSc.,FCMA
Klinika ústní, čelistní a obličejové chirurgie
1.LF UK a VFN Praha

Doktorská disertační práce MUDr. Lubora Hostičky, k získání vědecké hodnosti Ph.D., ve studijním oboru Patologie, byla vypracována v kombinované formě studia na Stomatologické klinice LFUK v Plzni v rámci samostatné vědecké přípravy. Dizertant pracoval pod vedením školitelky Prof.MUDr.Aleny Skálové, CSc.

Disertační práce je sepsána v českém jazyku na 62 stranách standardní textové úpravy (vlastní text čítá 58 stran), na 2 stranách je přehledně zpracován Obsah práce, 8 stran činí seznam použité odborné literatury, na 1 straně je seznam použitých zkratk, 2 strany zahrnují přednáškovou a publikační činnost autora a na jedné straně je uvedená vstupní strana spisu.

Disertační práce je členěná klasickým způsobem do pěti celků – Úvod práce, Cíle práce, Popis současného stavu řešeného tématu, Popis řešení a výsledky výzkumu a Hodnocení a závěr. V úvodu práce, který je uveden na pěti stranách textu (str.5-9) je velmi stručným, ale přehledným způsobem uvedena odborná problematika sialolitiázy. Dále jsou na jedné straně textu uvedeny cíle práce, které jsou dále rozčleněny do třech podskupin (str. 10). Popis současného stavu řešeného tématu je zpracován na stranách 11-31. Stěžejní kapitolou práce je oddíl označený jako Popis řešení a výsledky výzkumu, tedy metodika práce a získané poznatky, jsou zpracovány na str. 23-47. Závěrečný oddíl práce, tedy Hodnocení a závěr, je uvedena stranách 48 a 49. Text práce je vhodně doplněn 10 obrázky v barevném provedení a 5 grafy. Součástí práce je seznam recentní literatury (autor uvádí 81 citací z domácího i zahraničního písemnictví). Ve zvláštním odstavci jsou uvedeny přednášková činnost autora pod r. 2003 (čítá 12 vystoupení, vesměs na domácích odborných akcích) a publikační činnost s tématem onemocnění slinných žláz. Seznam publikací sestává z 11 prací (6 prací v domácím a 5 prací v zahraničním písemnictví), 4 práce jsou opatřeny impakt faktorem, v jednom případě je dizertant uveden jako první autor (IF práce -1,6), ve zbývajících třech prací je spoluautorem.

a) A k t u á l n o s t a v o l b a t é m a t u :

Diagnostika a terapie onemocnění slinných žláz zahrnuje řadu vyšetření a léčebných postupů, které jsou uspořádány podle jejich diagnostického potenciálu, charakteru a invazivity léze. Zánětlivá a nenádorová onemocnění slinných žláz, včetně sialolitiázy velkých slinných žláz, tvoří velmi pestrou skupinu onemocnění a představují nejčastější afekce slinných žláz. V diagnostice i terapii těchto afekcí se stále více prosazují postupy, které jsou miniinvazivní. Mezi tyto diagnostické a léčebné postupy nepochybně patří endoskopické vyšetření. Technický pokrok tak dovoluje provádět v současné době i přímá

zobrazení vývodového systému slinných žláz endoskopickými vyšetřovacími metodami, vznikl nový obor orální a maxilofaciální chirurgie – sialoendoskopie.

Z výše uvedeného konstatování naprosto jasně vyplývá, že aktuálnost řešené problematiky je zcela jasná a předložená práce MUDr. Hostičky je zřetelným a snad i průkopnickým přínosem v řešení problematiky onemocnění slinných žláz. Volbu tématu disertační práce hodnotím proto jako významnou a zdařilou, protože práce svými poznatky a závěry pro klinickou praxi, nesporně přispívá k řešení dosud nerozhodnutých vědeckých, klinických a vzdělávacích problémů v případech chorob slinných žláz.

b) Cíle práce:

Na tomto místě oponentského posudku mohu konstatovat, že autorem predikovaných cílů disertace bylo dosaženo. Autor zavedl metodu sialoendoskopie do klinické praxe, doložil úspěšnost konzervativního resp. miniinvazivního řešení problematiky sialolithiázy, dokumentoval výhody minimálně invazivní techniky v řešení sialolithiázy podčelistních žláz a stanovil nová indikační kritéria k exstirpaci submandibulární slinné žlázy v případě sialolithiázy.

c) Metodika zpracování studie:

Předložená disertační práce má charakter klinické experimentální studie ve které autor zavedl novou miniinvazivní diagnostickou a terapeutickou techniku a metodu do klinické praxe. Retrospektivně zhodnotil výsledky léčení 41 pacientů u kterých z různých indikací byla provedena exstirpace submandibulární slinné žlázy v období roků 2000-2004, v tomto období nebyla na autorově pracoviště ještě dostupná metoda sialoendoskopie. Následně, v druhém sledovaném období, v letech 2007-2011, provedl celkem 207 sialoendoskopií (47 u onemocnění příušních žláz a 160 u podčelistních žláz). Získané zkušenosti, včetně průvodních komplikací, důsledně analyzoval, výsledkem této práce pak bylo stanovení indikačních kritérií diagnostiky a léčby onemocnění sialolithiázou.

K metodice zpracování studie nemá oponent žádných připomínek, vytčené cíle práce i pracovní hypotézy dizertant naprosto jasně, přesně a logicky definoval. Závěry studie stručně a přehledně zpracoval a uvedl v tabulkách a grafech. Oponent proto může konstatovat, že z metodického hlediska lze uspořádání, členění i analýzu dosažených poznání a výsledků označit jako nadprůměrné a příkladné. Celková úprava práce je vzorná, práce je vhodně doplněná jedinečnými klinickými obázkami, velmi dobrá je jazyková kvalita práce – práce je sepsána srozumitelně, přehledně, gramaticky správnou češtinou. V práci jsme našli jenom několik překlepů což svědčí o pečlivosti se kterou byla práce zpracována.

Otázka oponenta:

Přínos sialoendoskopie z hlediska minimalizace chirurgické intervence je zcela nepochybný. Lze nějakým způsobem vyjádřit numericky, alespoň řádově, i přínos ekonomický (srovnáním nákladů klasického chirurgického řešení, sialoendoskopie a litotrypsy)? Jaká je pořizovací cena sialoendoskopu? Jako náročný je výcvik odborníka?

d) Výsledky disertace:

Ze závěrů disertační práce MUDr. Hostičky vyplývá, že zavedením sialoendoskopie do klinické praxe došlo ke změnám ve strategii a taktice ve vyšetřování a léčení chorob velkých slinných žláz. Došlo ke zlepšení a zpřesnění diagnostiky onemocnění

některý nenádorových chorob velkých slinných žláz, především však došlo k významnému snížení počtu invazivních chirurgických postupů v případech sialolitíazy submandibulární slinné žlázy, které byly nahrazeny sialoendoskopickými postupy. Tato skutečnost vedla ke snížení počtu pooperačních komplikací, které doprovázejí standardní chirurgické postupy, významné je i hledisko ekonomické, protože sialoendoskopická vyšetření a léčení lze provádět ambulantně a v místním znecitlivění. Tyto postupy jsou příznivě hodnoceny i pacienty, kteří sialoendoskopická vyšetření a léčení podstoupili.

Oponent proto, na podkladě výše uvedených skutečností, může konstatovat, že autor předložené studie na vysoké vědecké respektive metodické úrovni splnil veškeré vyčtené cíle dizertační práce. Zavedl do klinické praxe novou diagnostickou a terapeutickou metodu, sialoendoskopii, a stanovil její indikační možnosti využití. Takto ucelené zpracování problému s praktickým ověřením v klinice je konkrétním, originálním a konečně i velmi žádaným počinem pro praxi.

e) **V ý z n a m d i z e r t a c e** (pro společenskou a klinickou praxi nebo pro další rozvoj vědy):

Předložená disertační práce je velice kvalitním spisem, který přináší nové poznatky pro rozvoj diagnostiky a léčení některých chorob slinných žláz. Dosažená poznání a získané výsledky z experimentální klinické studie budou také i inspirativním momentem pro další rozvoj a bádání v endoskopii i v klinice. Zpracování tématu hodnotí oponent jako originální, hlavní význam práce spočívá v zavedení nové diagnostické a léčebné metody a v jejím klinickém ověření, významné je i uvedení poznatků v domácí i zahraniční literatuře.

f) **Z á v ě r :**

Oponent v závěrečném hodnocení disertační práce MUDr. Lubora Hostičky konstatuje, že dizertant zvolil jako téma disertační práce aktuální a důležitý problém - sialoendoskopii a její význam v prevenci chronický onemocnění slinných žláz. Téma zpracoval s mimořádnou pečlivostí, na velmi dobré vědecké úrovni, stanovené cíle práce beze zbytku splnil. Metodika zpracování tématu byla zvolená správně a byla použita opovídacím způsobem. Autor studie předloženým spisem prokázal a přesvědčil, že ovládá metodiku vědeckého bádání, že je schopen samostatné vědecké práce, zavedl novou metodu do oboru orální a maxilofaciální chirurgie a jeho práce má vztah a je významná k tématům současné medicíny.

Disertační práce MUDr. Lubora Hostičky splňuje dle názoru oponenta veškeré legislativní požadavky v udělování vědeckých hodností a doporučuji proto práci k obhajobě.

V Praze, dne 20. srpna 2014

Prof. MUDr. Jiří Mazánek, DrSc., FCMA

